

ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ТРАНСПОРТНИЯ СЕКТОР В СЪОТВЕТСТВИЕ С ЕВРОПЕЙСКАТА ДИРЕКТИВА

Доц. д-р инж. Николина Белчева Драгнева-БСУ

TRENDS IN TRANSPORT SECTOR DEVELOPMENT IN ACCORDANCE WITH THE EUROPEAN DIRECTIVE

Nikolina Belcheva Dragneva

Abstract: *In the overall strategy adopted by the European Commission “Transport 2050”, one of the key goals for a competitive transport system is cleaner fuels and cleaner motor vehicles. This could be achieved by stimulating the usage of new power sources – biofuels and electric motor vehicles. Its realization is possible: through fiscal measures, which could make the usage of traditional motor vehicles in the cities more unacceptable, as well as through the development of more convenient infrastructure and public transport.*

Key words: *transport*

Европейската комисия прие цялостна стратегия „Транспорт 2050“ за конкурентоспособна транспортна система, която ще повиши мобилността, ще отстрани основните пречки в ключови области и ще допринесе за растежа и заетостта. Предложенията се отнасят до това зависимостта на Европа от вноса на петрол да намалее драстично, а емисиите на парникови газове от транспорта да спаднат с 60% до 2050 година.

Сред ключовите цели, залегнали в стратегията “Транспорт 2050” са:

1. В градовете повече да не се движат автомобили, задвижвани с конвенционални горива;
2. В авиацията да се използват 40% устойчиви горива с ниски въглеродни емисии;
3. Емисиите от корабоплаването да намалее с поне 40%;
4. 50% от превоза на пътници и товари на средни междуградски разстояния да се извършва от железопътен и воден транспорт;
5. в градския транспорт по-чисти автомобили и по-чисти горива- фиг. 1

Комисията планира да постигне набелязаното по два начина - от една страна чрез фискални мерки, които трябва направят употребата на традиционните автомобили в градовете по-неприемлива, а от друга - чрез развитието на по-удобна инфраструктура и обществен транспорт.

Статистиката показва, че 75% от излизанията в големите градове са с автомобил, а броят на изминаваните зад волана километри в града се очаква да нарасне с 40% за периода 1995-2030 Транспортът използва 73% от петрола в ЕС, а 96% от всички автомобили работят с гориво, произведено от нефт.

Фиг.1 Стратегия Транспорт 2050 по етапи

Бялата книга по транспорта, набелязва проекта мерки, чрез които до 2050 г. въглеродните емисии в ЕС, 1/4 от които идват от сектора на транспорта, да бъдат намалени с 60% спрямо равнищата от 1990 г. ЕС все повече концентрира усилията си върху въвеждането на норми както за производството на нови транспортни средства, така и за тези в експлоатация с цел да намали на вредни емисии в атмосферата, както и приемането на гранични стойности за емисиите на газовете, причиняващи парников ефект. Европейските нормативни изисквания за транспортните средства са стандартизирани в зависимост от годината на производство на транспортните средства както следва (фиг.2,3):

■ Евро 1 (1993):

1. за леки автомобили - 91/441/ЕИО.
2. за леки автомобили и лекотоварни камиони - 93/59/ЕИО.

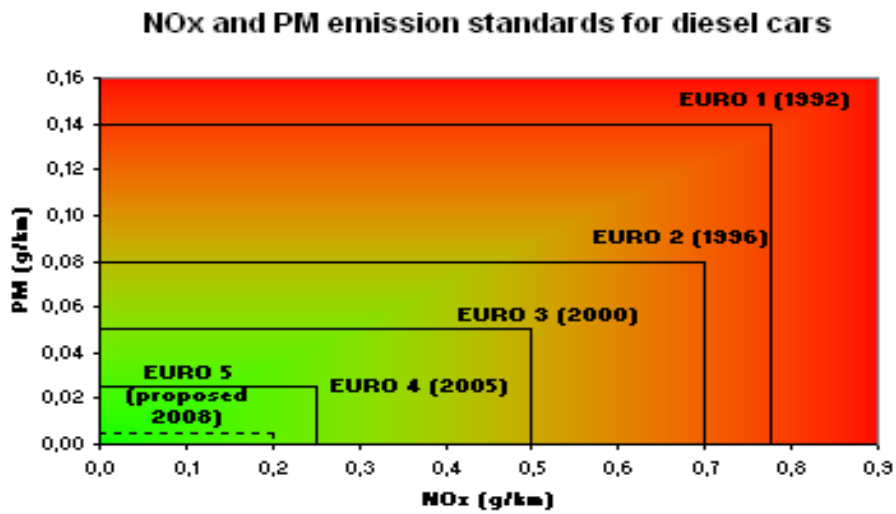
■ Евро 2 (1996 г.)

1. за леки автомобили - 94/12/ЕО (96/69/ЕО)
2. за мотоциклети - 2002/51/ЕО (ред А) - 2006/120/ЕС

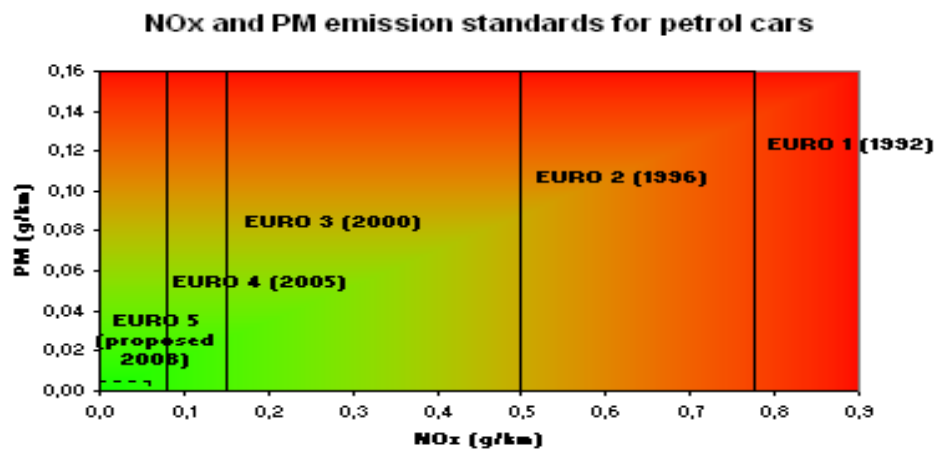
■ Евро 3 (2000)

1. за всяко превозно средство - 98/69/ЕО
2. за мотоциклета - 2002/51/ЕО (ред Б) - 2006/120/ЕС

- Евро 4 (2005)
- 1. за всяко превозно средство - 98/69/ЕО (2002/80/ЕО)
- Евро 5 (2008/9)
- Евро 6 (2014 г.)
- 1. за леки автомобили и лекотоварни автомобили - 2007/715/ЕС

Фиг.2 Намаление на вредните емисии- дизел

Фиг.3 Намаление на вредните емисии- бензин

Автомобилите са причина за около 12% от емисиите на въглероден двуокис. Усилията за намаляване на емисиите трябва да са насочени към:

- * към превозните средства;
- * към горивата;
- * водачите;
- * пътищата.

* и изследователската дейност - най-обещаващите технологии, като хибридни, електрически и водородни автомобили.

ЕС изисква през следващите 20 години да се намали автомобилния превоз на товари с 30%, като пренасочи този обем към ж.п. или речен транспорт чрез въвеждане на по-високи такси за автомобилния транспорт. Според Бялата книга по транспорта може да се запази мобилността и да се намалят вредните емисии едновременно като се заложи на:

- *разработването на екологични автомобили, като начин за борба с глобалното затопляне
- *запазване на конкурентоспособността на сектора .

Тенденциите са до 2020 г. в Европа да се движат между 6 и 15 млн. електроколи, а до края на 2011 г. да са поне 2 млн.

България се стреми към водеща позиция в Европейския съюз в чистите автомобилни технологии. Това е нова индустрия, която съчетава иновативни технологии и ще даде тласък за развитието на други сфери, носещи по-висока добавена стойност на икономиката:

- *наука;
- *развойна дейност;
- *образование;
- *високотехнологични производства.

Преди 20 г. България сама се е отказала от лидерството си в производството на електрокари и сега трябва да се върне на тези позиции. Три завода у нас ще произвеждат електрически коли-(табл.1). Един такъв автомобил българско производство ще струва 4 пъти по-евтино от сегашните автомобили на пазара.

Табл.1 Градове и производство на електро автомобили в България

Град	Производство
Стара Загора	5000 леки автомобили годишно
Пловдив	електрически маршрутни таксите и автобуси
Ловеч	китайска марка Great Wall снабдени с електродвигатели

Приетата Стратегия за развитието на транспорта на ЕС разглежда области които се занимават с устойчивото развитие, с икономията на горива и енергия.

Биогориво (Биологично гориво, още Екологично гориво или екогориво)се наричат всички видове течни, твърди и газообразни горива, които се произвеждат от биологични суровини.

След първата петролна криза от 1973 г. биомасата се счита за енергиен източник – заместител и е използвана като основа за производство на горива, които могат да заместят конвенционалните такива (дизел и бензин) при моторните превозни средства.

Използват се:

- Растителни мазнини (получени от рапица, соя, слънчоглед и др.), могат да бъдат преработени и използвани като заместител на дизеловото гориво по два начина: смес на конвенционален дизел и чист биодизел.

- Захарно цвекло, зърнените култури и други растения, които могат да бъдат подложени на ферментация за производство на алкохол (биоетанол) и да бъдат използвани като добавка към бензина, като гориво в чист вид или като добавка към бензина.

- Дървесина и слама;
- Органичните отпадъци.

Стратегията за биогоривата поставя следните основни приоритети:

- Бъдещо насърчаване на биогоривата в ЕС и развиващите се страни;
- Широко мащабно прилагане на биогоривата чрез осигуряване на тяхната конкурентоспособност

- Подкрепа научно изследователската дейност при развитието на второ поколение биогорива

- Проучване възможността на развиващите се страни за производство на биогорива.

- За да се насърчи производството и консумацията на биогоривата, различни мерки могат да бъдат предприети с оглед да се компенсира тяхната по-висока производствена цена

- Подкрепа на селско стопанския нехранителен сектор;

- Фискално диференциране в полза на биогоривата с цел те да бъдат конкурентоспособни на пазара;

- Фиксиране на определен процент от биогоривата от общата консумация на горива, продавани на пазара.

Проблемът за вредните емисии става все “по-наболяла” тема поради осъзнатата му сериозност и екологична опасност, което налага и постоянните промени в екологичните изисквания и дискусии относно различните алтернативни начини, ако не за цялостното му разрешаване, то поне за неговото овладяване и намаляване на вредните ефекти.

В обобщение на казаното до тук могат да се направят следните **препоръки за осъществяването на Стратегия „Транспорт 2050“**:

- **Данъчните облекчения:**

1. подходящи фискални режими за намаляване на разликата в производствената цена, в сравнение с конвенционалните горива.
2. данъчен инструмент, свързан с намаляване на акцизите върху биогоривата- като мерките за данъчно облекчаване са част от един общ сбор от технически, правни и икономически мерки за прилагане на директива 2003/30/ЕС по-голямата част от страните.

3. за производство на биогорива по вторични технологии с цел намаляване на проблемите с управлението на отпадъците

■ **Държавна програма**

4. национален план за "зелени" обществени процедури при обявяването на обществени поръчки, където електро автомобилите са вписани като продуктова група;
5. за отстъпка при покупката на нов автомобил, ако купувачът предаде за вторични суровини своето старо МПС;
6. за създаване и поддръжка на система от зарядни станции за електро втомобили
7. безплатни места за паркиране за електро автомобилите в "синя зона";
8. стимулиране на използването на електро автомобили или хибридни автомобили за:
 - автомобили-такси;
 - учебни автомобили за подготовка на водачи на МПС.
 - автомобили за пощенски услуги и куриерски фирми;
 - автобуси от градския транспорт

Литература:

1. <http://www.ec.europa.eu>
2. <http://www.mtitc.government.bg/>
3. Евтимова В., П. Бахчеванова, Д. Симеонов, Характеристика на някои центрове за спешна медицинска помощ в Република България, организация на транспортното обслужване в тях и неговата издръжка. Р., 2004 .
4. Evtimova V., Assesment of the Operational Characteristics of the Ambulance Cars at an Emergency Aid Centre, Р., 2008.